

Jozef Studený

MINULOŠŤ

ISBN 978-80-570-2510-8

EAN 9788057025108

2020

Obálka: Juraj Potocký
Jozef Studený

JOZEF STUDENÝ

MINULOST

Kapitola 1

Videl som sotva na dva kroky pred seba a blúdil tmou v nádeji, že zazriem niečo povedomé. Niečo známe. Hocičo, čo by mi ukázalo cestu a prestalo trápiť môj unavený mozog, ktorý neustále dumal. Svietil som si iba mobilom, ale za veľa to nestálo, pretože žiara sa v širokej tme strácala ako rozvírený prach. Aj napriek tomu, že bola neskorá jeseň, som sa potil. Para sa mi valila od úst a pot mi stále viac a viac objímal tvár. Pri chôdzi som sa pozeral hlboko do tmy a snažil sa nájsť svetlo z chaty. No hlavne nájsť JU. To bolo momentálne najdôležitejšie. Všetko, čo som si v živote cenil sa nachádzalo v tej tme. Nohy prestávali vládvať, no mozog fungoval aj napriek noci potopenej v alkohole. V živote som urobil veľa kravín a pocit, že by som si mal do zoznamu napísať ďalšiu ma motivoval tomu predísť.

Po chvíľke som si uvedomil, že som bežal stále popri potoku. Spomenul som si, že slabučký prúd vody bol počuť jasne a zreteľne aj cez deň, keď sme sedeli a popíjali na terase. Znamenalo to, chata sa musela určite nachádzať neďaleko potoka. Ale ranou pod pás bol fakt, že som si ani za svet nedokázal spomenúť, či som bol na dobrej strane potoka, či som mal ísť s prúdom alebo proti nemu, a či bol tento potok tým

jediným potokom v blízkosti chaty. Upadal som do stavu beznádeje a temnota lesa pomaly začala zaplavovať aj môj triezvy úsudok. Zrazu som sa nevedel na nič sústrediť a prichytil som sa, ako sa štvornožky predieram chrastím a malým húštím. Z mojej osobnej prehry ma náhle vyrušil ženský krik a ten fungoval ako dávka adrenalínu. Opäť som sa postavil na nohy, a aj keď som nevidel svetielko z chaty, začal som bežať lesom za vreskotom. Mobil sa mi medzitým vybil a vypoľ. Slúžil mi iba ako slabučký zdroj svetla, pretože chytiť signál bolo nemožné v celom lese.

Rútil som v hrôzostrašnej tme. Začal som vzlykať a vtedy som si uvedomil, že lejak z potu, ktorý mi surfoval po tvári, bola krv. Mal som škaredo poranenú hlavu a ani som nevedel, ako sa mi to mohlo stať.

„Skurvená chata!“

Zjačal som do tmy a zanechal za sebou teplý opar vystrelený z pľúc. Odtrhol som si kúsok látky z trička a nešikovne zabalil poranenú hlavu do provizórneho obväzu. Čím dlhšie som odolával zime, ktorá vonku vládá, tým som to dával aj častejšie najavo.

„Skurvená zima!“

Zazrel som svetlo. Svitla vo mne nádej rovnako rýchlo ako sa rozsvietil ten svetelný bod v diaľke. Uvedomil som si, že to nie je svetlo z chaty. Ani z našej, ani z hociktorej inej. Rozžiarilo sa a mihotalo v tme. Bol to jediný žiarivý bod v tmavom lese ako Slnko v chladnom a smutnom vesmíre. Moje slnko sa však

neprestajne hýbalo. Vyzeralo najskôr ako oheň. Nič iné mi neostávalo, iba ho nasledovať a približovať sa.

Bál som sa sám doma v noci aj pri horore, keď stál za to, no les bol však stokrát horší. Nemohol som vypnúť film, zakryť sa pod perinu a zatvoriť oči. Nebol to sen, z ktorého sa stačí prebudiť, vydýchnuť si a pomaly naň zabudnúť. Musel som prijať zodpovednosť a postaviť sa čelom všetkým problémom, ktoré v živote prídu. A toto bola dôležitá časť môjho života. Chvíľami som chcel rezignovať, na všetko sa vykašľať, nájsť cestu do najbližšej dediny a začať nový život.

Nový život.

A aký by to bol ten nový život? Nikdy by som si neodpustil, že by som sa stal zbabelcom kvôli prvej vážnejšej udalosti v mojom živote. Existencia na tejto planéte je iba o tom. Preskakovať poľená a rukami rozrezávať nástrahy, ktoré sa dostanú do cesty naprieč životom. Nič nie je dôležitejšie ako ochraňovať rodinu a najbližších, nech to stojí, čo to stojí. Aj keby mi hrozila smrť, aj keby mi hrozila strata zdravého rozumu. Aj keby šialenstvo čakalo za každým rohom. A ten, kto to nie je ochotný podstúpiť, si nezaslúži byť plnohodnotným členom tohto sveta. A ja som chcel vytiahnuť bielu zástavku, lebo sa bojím?! Nenávidel by som sa. Predstavil som si, čo by nasledovalo potom. Určite by som sa nedokázal na seba pozrieť do zrkadla. Zrejme by som nikdy nevedel zaspať. Nezaslúžil by som si jesť, či hovoriť s ľuďmi. Musel som bezhlavo putovať ďalej, aj keď som si nevedel predstaviť, čo ma tam čaká.

Zazrel som ženskú postavu. Nebola to Sofia. Jediné, čo som dokázal identifikovať boli dlhé šedo-biele vlasy, od ktorých sa odrážalo svetlo z lampáša v ľavej ruke. Pravá ruka bola od krvi.

Kapitola 2

Život je zmena. Začalo to platiť konečne aj pre mňa. Dokonca aj napriek tomu, že zmeny som nikdy nemal rád a snažil som sa im vyhýbať. Zakorenená klasika zakonzervovaná v trezore. Nič neohrozujúci stereotyp, ktorý poteší, nikdy ničím nevysraší a nemilo neprekvapí. Ale človek si nikdy neurčil svoj osud sám. Akokoľvek sa snažil ísť si vlastnou cestou, niekto mu ju vždy zatarasí. Mne ju Sofia zatarasila navždy a pred tromi mesiacmi sme si povedali naše spoločné „áno“. Už po mesačnej známosti. Prišla ako blesk z jasného neba. Pred polrokom som bol dlhoročne slobodný, zaneprázdnený prácou a o pár mesiacov som sa sťahoval s obrúčkou na prstenníku. To som bol teda naozaj dokonalý prototyp chlapa, čo nerád hocičo menil. Ale ako sa hovorí: ‘človek mieni, Pán Boh mení’.

Ale zmenila ma ona. A zmenila k lepšiemu. Bol som zatrpknutý idealista, večný puntičkár v dvojizbovom byte. Popravde by mi stačila aj garsónka, pretože som

trávil čas iba v spálni s notebookom na hrudi a vykonával som pracovné objednávky. A o pár mesiacov? Žiadny notebook na hrudi, ale krásny počítačový rohový stolík v mojej vlastnej pracovni. Navyše veľká kuchyňa, ktorú nečakali žiadne mrazené jedlá. Moja kuchyňa v dvojizbovom byte stále viac a viac smutnela, pretože bola využívaná iba malá časť z nej. V podstate iba jedna, a to kávovar.

Takáto zmena prišla naozaj nečakane, no prirodzene. Prišla až tak prirodzene, že som sa toho začínal báť a všetko som bral s rezervou. Ale musel som do toho ísť. Ak by nie, mohol by som to neskôr ľutovať. A radšej ľutujem veci, ktoré som urobil, ako ktoré som sa bál urobiť. Bol som pripravený aj na životné sklamanie. No v mojom veku ďaleko po tridsiatke už nebol čas a ani miesto báť sa. A tak som otvoril náruč a myseľ.

Leto 2017:

Bol som vtedy v práci. Mal som obchod s optikou v širšom historickom centre Nitry. Bolo to rodinné dedičstvo. Už som si ani nepamätal, ako dlho sa optika dedila z otca na syna, potom na jeho syna, a tak ďalej. Tušil som, že nie vždy to bola optika, no nikdy som po tom nejako dôkladne nepátral. Rodičia mi zomreli pri autonehode už dávno a keďže som sa ich na to už nemohol spýtať, nezapodieval som sa tým.

Bol to staromódny obchodík neďaleko parčíku, do ktorého som si chodil posediť počas obednej prestávky. Ulica nebola mimoriadne rušná, ale určite

viac ako donedávna. Bolo leto, a aj napriek absencii študentov, ktorí trávili prázdniny doma mimo Nitry, boli ulice plné. Hlavne matky s deťmi a mládež bez povinností. Slnko hrialo, no nie už tak prudko a silno, pretože leto nebolo príliš horúce, ako to bývalo po minulé roky.

Pred vchodovými dvermi som mal železné mreže, ktoré sa rolovali zhora nadol sponad dverí. Každé ráno som odomkol visiaci zámok, zroloval mrežu a zatlačil do svojho puzdra. Ešte predtým, ako som oficiálne zapol pokladňu som si vždy zapálil cigaretu a pozeral na ostatných okoloidúcich.

„Dobrý deň, Stanislav.“

Pozdravila ma žena v rokoch, ktorá mala neďaleko obchodík s kvetmi a darčkovými predmetmi.

„Ešte mi neprišiel ten nový rám na okuliare?“

Spýtala sa. Bola to veľmi otravná ženská, ktorá si myslela, že bártrový obchod je bežný v každom odvetví. Myslela si, že za rám okuliarov mi stačí zaplatiť ružou alebo chryzantémou, aj keď rám stojí niekoľko násobne viac.

„Už čoskoro, teta. Osobne vám to donesiem do kvetinárstva.“

Odvetil som milo, no predstieravo. Chúd'a babka si myslela, že doba je stále zaostalá a dodanie rámu trvá niekoľko mesiacov ako kedysi. Takto sme fungovali už zopár týždňov, ale najviac ju tešilo aspoň to, že sa mala s kým pozdraviť a prehodiť nejaké to slovko.

Popravde som sa nudil. Kšefty síce išli, no nepretrhol som sa od práce. Zatvoril obchod a ísť si po svojom

som nemohol. Ostávalo mi čakať na zákazníkov nových, či pravidelných. Ale ja som to mal rád. Aj keď by som častokrát radšej išiel do centra na zmrzlinu alebo na pivo.

Blížil sa záver pracovného dňa a premýšľal som, čo budem robiť po práci. Počas celého dňa som mal chuť na poriadne nezdravé jedlo z rýchleho občerstvenia. Večera ako vystrihnutá z encyklopédie o staromládeneckom živote. K tomu nejaký ten film a záver dňa by bol spečatený.

„Dobry deň.“

Vstúpila do obchodu zarovno s pozdravom krásna čiernovláska, evidentne uponáhlaná.

„Dobry deň. Ako vám pomôžem?“

Sebavedomo som odzdravil sledujúc jej pery. Pery vždy boli ten prvý detail, ktorý som si na žene všimol. Väčšina ľudí si vždy všima ako prvé oči. No mne pohľad vždy zamieril na tie dva jemné vankúšiky. Samozrejme až po prvom letnom pohľade na postavu, ktorá vytvárala prvý dojem.

„Prišla som pre objednávku. Mali by tu byť nejaké slnečné okuliare na meno Janus.“

„Počkejte chvíľku.... áno. Už sú tu pár dní.“

„Ja viem. Nemala som čas sa zastaviť skôr. Končí sa leto, teraz je uponáhlané obdobie.“

„Pán manžel nemal čas sa zastaviť?“

Nenápadne som vyzvedal a čakal na odpoveď.

„Kto? Pán Janus? Kdeže! Nie je môj manžel.“ Predstava, že by bola manželkou nejakého Janusa ju očividne zamrazila. Pokračovala:

„Som jeho asistentka. Neďaleko má pri obchodnom centre novootvorený svadobný komplex.“

„Áno, už som o tej kolosálnej opache počul. Ale myslel som si, že je to nejaké kaderníctvo, či čo.“

„Máte pravdu. Nie je to len svadobný salón. Súčasťou je kaderníctvo, vizáž, masáže, omladzovacie kúry, skrášľovacie kúry, manikúra, pedikúra, služby pre dámy aj pánov, solárium. Všetko pod jednou strechou. A nie je to opacha, je to náhodou krásna moderná budova.“

„Zaujímavé. A kšefty idú?“

„A vám?“

Prívetivo sa usmiala a pokračovala:

„Ale áno. Idú. Každý si tam príde na svoje. Skúste to aj vy. Určite by sa pre vás niečo našlo.“

„A čo by som podľa vás potreboval?“

„Portfólio máme naozaj široké. Vyberie si u nás každý. Ženy, muži, seniori, deti.“

„Aj starí mládenci?“

„Veru,“

Pousmiala sa.

„aj starí mládenci.“

Podala mi vizitku, zaplatila za okuliare a odišla. Rozmýšľal som, či to bol pokus o vnuknutie kontaktu alebo prefíkané získanie ďalšieho zákazníka. Na vizitke stálo jej meno, telefónne číslo a emailová adresa. Sofia Jesenská.

Jej meno mi o nejaký čas zmenilo celý život. Netrvalo dlho a ozval som sa jej. Nemohol som sa zbaviť myšlienok na jej vlasy a krásne pery. Na výrazný, no

zženštilý hlas, na jej sebavedomie a príjemné vystupovanie zároveň. Keď odišla, mal som na tvári hlúpy úsmev a nevedel som si spomenúť, či som ním oplýval už počas jej návštevy. Spravil som dennú uzávierku, zatvoril obchod a spokojne mieril domov.

Kapitola 3

„Dobrý deň, Janus Style.“

„Zdravím. Ehm. Tu je Stanislav Klein.“

„Dobrý deň, pán Klein. S čím vám môžem pomôcť?“

„Pani Jesenská?“

„Áno, pri telefóne.“

„Viete, prednedávnom ste u mňa kupovali slnečné okuliare pre pána Janusa. Chcem sa opýtať, či bol s okuliarmi spokojný.“

„Spomínam si. Toto je nejaký prieskum spokojnosti?“

„Áno, také niečo.“

„Neviem, či je spokojný. Odovzdala som mu ich a viac sme sa o okuliároch nebavili. Tak hádam, že spokojný je. Sú to len okuliare.“

„Máte pravdu. Ale priznám sa, nevolám iba kvôli okuliárom. Chcel by som sa objednať na nejakú vašu procedúru.“

„To je skvelé rozhodnutie, pán Klein. O čo by ste mali záujem?“

„Viete, ešte som nad tým neuvažoval. Myslel som, že mi niečo doporučíte.“

„No, neberte to v zlom, ale možno by ste mohli zmeniť účes a trošku upraviť obočie.“

Povedala s úsmevom v hlase. Pomyslel som si, že si azda ani nemohla pamätať, aký som mal účes a obočie. Možno to hovorila každému a bol to jej všeobecný návrh. Ale bolo mi to ukradnuté.

„Mám podľa vás husté obočie?“

Odvetil som takisto prívetivým a usmievavým tónom.

„Husté nie je správny výraz. Skôr by som povedala, že zanedbané a neupravené. Menší fejslift by vám určite prospel. Prekvapíte manželku, či priateľku.“

„Zmena je život, prospeje mi zrejme čokoľvek z vášho portfólia. A prekvapím zrejme len sám seba, pretože mojou manželkou je momentálne len moja optika.“

Vetu som zakončil smiechom, jemne sileným. Zľakol som sa, či som sa až priveľmi nestrápnil.

„Máte pekné a dnes už málo používané meno, Zdeno. Navyše sa to ešte aj rýmuje. Čo tak v piatok o pätnástej hodine?“

Odľahlo mi, pretože jej kompliment zatienil môj trápny pokus o vtip s manželkou optikou.

„Mne by to asi viacej vyhovovalo o tretej poobede.“

Zakončil som to asi najtrápnejším vtipom, čo sa kedy komu podaril. Hneď, ako som dohovoric,

s prižmúrenými očami som pokrútil hlavou nad vlastnou hlúposťou. Iróniou bolo, že sa mi takéto hanblivé a nervózne vtipy z úst nikdy nehrnuli.

„Sme dohodnutí, pán Klein.“

So smiechom sa rozlúčila a zavesila.

Prešlo pár dní od Sofinej návštevy v optike. Nevedel som na ňu prestať myslieť a po nabratí odvahy som žiaľ podal výkon hodný pubertiaka. Nebola prvou ženou, o ktorú som mal záujem. Ale jedna z prvých, ktorej som sa odvážil ozvať podobným spôsobom.

V piatok som zatvoril prevádzku trošku skôr. Kšefty boli v ten deň popoludní biedne kvôli prichádzajúcemu víkendu, a tak som s tým nemal najmenší problém. Smeroval som svadobného komplexu a cestou som to mal okolo kvetinárstva starej ženy, ktorá mala obchod ešte otvorený.

„Dobrý deň, pán Zdenko.“

Pozdravila ma starena aj napriek tomu, že som sa snažil prefrčať okolo nej rýchlym tempom, aby si ma nevšimla. Našťastie rám okuliarov vôbec nespomenula, na moje počudovanie.

„Dobrý deň, teta.“

Odpovedal som odmerane kráčajúc, no starenke len pozdrav nestačil.

„Nekúpite si nejaký pekný kvet?“

„Teta, celkom sa ponáhľam.“

Napadlo mi, že Sofiu poteším milou pozornosťou vo forme kvetu. Spravil som to aj napriek tomu, že mi ten

nápad v mysli riadne bojoval s myšlienkou prehnaného vnucovania.

„Viete čo, ten kvet by mi možno aj padol vhod.“

„Mám pre vás pripravený tento krásny biely tulipán.“

„Ďakujem, ten bude stačiť. Inak, čo to tu predávajú za bábky?“

Pohľad mi padol na hrôzostrašne vyzerajúce malé bábiky, ktoré pôsobili ako nejaké špiritistické predmety.

„To sú ochranné bábiky. Keď sa človeku nedarí v osobnom alebo pracovnom živote, alebo keď človeka trápia zlí duchovia, stačí si ju zavesiť do miestnosti v obydli, kde trávi najviac času. Takisto pomáhajú aj tieto zelené sviečky, ktoré vyhánajú zlých duchov a prinášajú do domácnosti pokoj a blahobyť.“

„Prepáčte, ale ja na tieto okultistické veci príliš nie som. Čo som dlžný za kvet?“

„To je v poriadku, mladý pán. Malý darček od susednej obchodníčky.“

Usmiala sa.

„Ďakujem, teta.“

„Chlapče, dávaj si na seba pozor.“

Povedala so zvláštnym tónom v hlase, vyznelo to smutne a mrazivo. Rozlúčili sme sa a ja som šiel svojou cestou

„Dobrý deň. Volám sa Klein. Je tu pani Jesenská?“
Dorazil som do skrášľovacieho centra.

„Dobrý deň. Momentálne nie je. Čo potrebujete?“

Odvetila recepčná.

Cítil som sa ako dieťa, ktorému chladnokrvne vytrhli lízanku od úst.

„Bol som objednaný na nejaké procedúry.“

„Áno. Prišli ste včas. Zatiaľ si sadnite a o chvíľu si vás príde vizážistka vyzdvihnúť.“

Sadol som si na stoličku v moderne vyzerajúcej čakárni a preklínal som sa. Na čo som sa to, preboha, dal? Chcel som si dať vytrhať obočie kvôli žene, ktorá tam ani nebola? S tulipánom v ruke som vyzeral ako idiot.

„Pán Klein?“

„Tu som.“

„Podťe za mnou, prosím.“

Mal som podobné pocity, ako pri návšteve zubára.

„Snád' to nebude bolieť.“

„Nebojte sa, veď ste nejaký chlap.“

Vizážistka sa povzbudivo usmiala, kráčať som rovno za ňou.

„Dúfam, že z toho nebude mať moja dôstojnosť trvalé následky.“

Zašomral som potichu, aby to žena v pracovnej uniforme nepočula.

Prešlo niekoľko desiatok minút. Pri pohľade do zrkadla som mal obočie ako model a vo vlasoch modernú a elegantnú prehadzovačku ako v amerických filmoch. Zľakol som sa, no po chvíli sa mi to zapáčilo. Aj keď som nečakal, že takéto v podstate jednoduché zákroky budú také drahé, neľutoval som. Zaplatil som a recepčnú poprosil o láskavosť.

„Drobné si nechajte. A môžete, prosím, tento kvet nechať pani Jesenskej?“

„Samozrejme. Aj nejaký odkaz?“

„Viete čo, zrejme ani netreba. Aj tak si nebude pamätať...“

„Zdeno Klein?“

Otočil som sa a do salónu sa práve vracala Sofia.

„Predsa ste prišli?“

„Áno. Ako vyzerám?“

„Ste ako nový človek. Teraz by som si od vás kúpila aj poltucet nových okuliarov. Aj keď ich nepotrebujem. Ten tulipán je pre koho?“

„Ďakujem, červenám sa. Pre vás, samozrejme.“

„To je milé. Ako ste vedeli, že biele tulipány mám najradšej?“

„Prezradila mi to moja osobná voodoo poradkyňa.“
Lišiacky som sa uškrnul.

„O tom by som rada počula viacej. Ale mám veľa práce.“

Cítil som, akoby vôbec neplynul čas. Každá sekunda s ňou stála za viac ako môj dovtedajší život.

„Ak chcete, môžeme sa o mojich vlasoch, o vašich tulipánoch a o našom voodoo porozprávať niekde inde. Na káve, na večeri, na prechádzke?“

Nabral som odvahy.

„Väčšinou hovorím nie, ale teraz spravím výnimku.“

Súhlasila.

Bol som šťastím bez seba. Nečakal som, že taká dokonale vyzerajúca a veľmi vyrovnaná a inteligentne pôsobiaca žena prijme pozvanie od samotárskeho maloobchodníka. Od mojich spokojných myšlienok ma odpútala správa, ktorá mi pípla na mobile.

‘Objekt bol narušený.’

Alarm v optike bol v pohotovosti. Niečo nebolo v poriadku, a tak som zamieril späť do práce.

Niekedy sa systém zbláznil, inokedy ho spustila porucha snímača pohybu, no vždy to bol iba planý poplach. Alarm hlásal narušenie naposledy pred niekoľkými rokmi. Odkedy vychytali všetky muchy, plané poplachu ustali a v optike zavládol pokoj.

Jazdou s mojim starým Fordom som dúfal, že planý poplach to bude aj tentokrát.

Našťastie to bola pravda. Zabudol som zamknúť okno a za pomoci prievanu sa okno otvorené na vetráčku jemne kmitalo, no to stačilo na to, aby sa alarm zobudil a hučal na plný reproduktor. Zavolať som bezpečnostnej službe, aby situáciu vyhodnotili ako falošný poplach a zbytočne neposielali výjazd. Aj keď o žiadnu závažnú situáciu nešlo, padol mi kameň zo srdca. Cestou naspäť som si všimol starenkino kvetinárstvo. Obchodík bol už zatvorený aj napriek tomu, že otvorené mávala vždy až do večera. Bola sama, manžel bol už zosnulý, a tak nemala nič lepšie na pláne. Telenovely pozerala aj v práci, čiže tam mala všetko, čo potrebovala.

Keď som detailnejšie zaostril, bolo na obchode niečo čudné. Žiadne kvety za výkladom, žiadne obrázky kvetínok na skle. Akoby zatvorila nadobro. Napadlo